

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023
Geography (Optional) Paper-III
GEOO3: Soil Geography

Day and Date: Tuesday, 28/11/2023
Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks
4. Draw the diagram wherever necessary.
5. Allowed to use map stencil, if necessary

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Soil geography is a sub-discipline of which branch of geography?
 1) Human Geography 2) Physical Geography 3) Economic Geography 4) Political Geography
- 2 ..... is a sub-discipline of soil geography?
 1) Human Geography 2) Physical Geography 3) General Soil Geography 4) Agricultural Geography
- 3 The area selected for soil micro-study should be .....
 1) Small 2) Big 3) Sea 4) Mountainous
- 4 Causality goes first in the ..... nature of soil geography.
 1) Regional 2) Descriptive 3) Scientific 4) Statistics
- 5 Which technique was adopted by Dokchov in preparing soil maps?
 1) Soil Profile 2) Soil development 3) Soil degradation 4) rocks
- 6 Fertility and productivity of soil depends on which factor the most.
 1) Weather 2) Basic rock 3) Organic rock 4) the rain
- 7 Which component of soil is related to the size of the soil particles.
 1) Soil appearance 2) Soil texture 3) Soil structure 4) The colour of the soil
- 8 Which of the following is not a physical property of soil?
 1) texture 2) Composition 3) Temperature 4) organic matter
- 9 The soil thickness in low lying areas of low slope is .....
 1) Less 2) Very little 3) More 4) None of these
- 10 Soil formed from decayed mulch and dead organic matter is called .....
 1) Mechanical soil 2) Organic soil 3) Barren soil 4) Alluvial soil
- 11 Hilly soil ..... is suitable for this crop.
 1) Sugarcane 2) Wheat 3) Tea, coffee, fruit 4) All of the above
- 12 Sustainable soil development means maintaining the productivity of the soil.
 1) Forever 2) Temporarily 3) Annually 4) Seasonal

- 13 Soil erosion is a major problem in which region?
 1) Mountain range 2) plain 3) coastal 4) Plateau
- 14 What factors result in intersectional soil in genetic classification?
 1) weather 2) plant 3) Topography 4) Neither of these
- 15 Soil fertility due to deforestation
 1) increases 2) Permanent residence 3) little by little 4) Neither of these

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Soil Geography branch of Physical Geography.
- 2 Dynamic Nature of Soil Geography.
- 3 Soil Morphology.
- 4 Alluvium Soil.

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 State the branches of soil geography.
- 2 State the properties of soil water.
- 3 Discuss the soil classification.
- 4 Explain in brief the measures of land conservation.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Discuss the factor affecting on soil formation and its development.
- 2 What is soil degradation? Explain in details its causes and problems.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4. आवश्यक ठिकाणी आकृती काढा
5. नकाशा स्टेनसिल वापरण्यास परवानगी आहे.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 मृदा भूगोलशास्त्र ही भूगोलशास्त्राच्या कोणत्या शाखेची उपशाखा आहे?
 1) मानवी भूगोलशास्त्र 2) प्राकृतिक भूगोलशास्त्र 3) आर्थिक भूगोलशास्त्र 4) राजकीय भूगोलशास्त्र
- 2 ..... हि मृदा भूगोलाची उपशाखा आहे?
 1) मानवी भूगोल 2) प्राकृतिक भूगोल 3) सामान्य मृदा भूगोल 4) कृषी भूगोल
- 3 मृदेचा सूक्ष्म अभ्यास करण्यास निवडलेला प्रदेश ..... असावा लागतो.
 1) लहान 2) मोठा 3) सागरी 4) पर्वतीय
- 4 मृदा भूगोलाच्या ..... स्वरूपामध्ये कार्यकारणभाव पाहिला जातो.
 1) प्रादेशिक 2) वर्णनात्मक 3) शास्त्रीय 4) सांख्यिकी
- 5 डोकचोव्ह यांनी मृदा नकाशे तयार करताना कोणत्या तंत्राचा अवलंब केला होता?
 1) मृदेचा छेद 2) मृदेचा विकास 3) मृदेचा न्हास 4) खडक

- 6 मृदेची सुपीकता व उत्पादकता सर्वाधिक कोणत्या घटकावर अवलंबून असते.
1) हवामान 2) मुळ खडक 3) सेंद्रिय घटक 4) पाऊस
- 7 मृदेचा कोणता घटक मृदेच्या कणांच्या आकारासंबंधीत आहे.
1) मृदा बाह्यरूप 2) मृदेचा पोत 3) मृदेची रचना 4) मृदेचा रंग
- 8 खालीलपैकी कोणता मृदेचा भौतिक गुणधर्म नाही?
1) पोत 2) रचना 3) तापमान 4) कार्बनिक घटक
- 9 कमी उताराच्या सखल भागात मृदेची जाडी ..... असते.
1) कमी 2) खूपच कमी 3) जास्त 4) यापैकी नाही
- 10 कुजलेला पालापाचोळा व मृत जीव-जीवाणूच्या अवशेषापासून निर्माण झालेल्या मृदेला ..... म्हणतात.
1) यांत्रिक 2) सेंद्रिय मृदा 3) नापीक मृदा 4) गाळाची
- 11 डोंगरी माती ..... या पिकांसाठी उपयुक्त आहे.
1) ऊस 2) गहू 3) चहा, कॉफी, फळे 4) वरील पैकी सर्व
- 12 मृदेचा शाश्वत विकास म्हणजे मृदेची..... उत्पादकता टिकवणे होय.
1) कायमची 2) तात्पुरती 3) वार्षिक 4) हंगामी
- 13 मृदेची धूप हि प्रमुख समस्या कोणत्या प्रदेशात जास्त आढळते?
1) पर्वतीय 2) मैदानी 3) किनारपट्टी 4) पठारी
- 14 जनुकीय वर्गीकरणातील आंतरविभागीय मृदेवर कोणत्या घटकांचा परिणाम होतो?
1) हवामान 2) वनस्पती 3) भूउठाव 4) यापैकी नाही
- 15 जंगल तोडीमुळे मृदेची सुपीकता .....
1) वाढते 2) स्थिर राहते 3) कमी होते 4) यापैकी नाही

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 मृदा भूगोल प्राकृतिक भूगोलाची एक शाखा.
- 2 मृदा भूगोलाचे गतिमान स्वरूप.
- 3 मृदेचे बाह्यरूप.
- 4 गाळाची मृदा.

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 मृदा भूगोलाच्या शाखा थोडक्यात सांगा.
- 2 मृदेतील पाण्याचे गुणधर्म थोडक्यात सांगा.
- 3 मृदेचे थोडक्यात वर्गीकरण करा.
- 4 भूसंवर्धनाचे उपाय थोडक्यात सांगा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 मृदा निर्मिती व विकास यावर प्रभाव टाकणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
- 2 मृदा अवनती म्हणजे काय सांगून त्याची कारणे व समस्या सांगा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023
Geography (Optional) Paper-III
GEOO3: Soil Geography

Day and Date: Tuesday, 28/11/2023

Total Marks: 60

Page 4

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 मृदा भूगोलशास्त्र ही भूगोलशास्त्राच्या कोणत्या शाखेची उपशाखा आहे?
1) मानवी भूगोलशास्त्र 2) प्राकृतिक भूगोलशास्त्र 3) आर्थिक भूगोलशास्त्र 4) राजकीय भूगोलशास्त्र

Option 2

- 2 ..... हि मृदा भूगोलाची उपशाखा आहे?
1) मानवी भूगोल 2) प्राकृतिक भूगोल 3) सामान्य मृदा भूगोल 4) कृषी भूगोल

Option 3

- 3 मृदेचा सूक्ष्म अभ्यास करण्यास निवडलेला प्रदेश ..... असावा लागतो.
1) लहान 2) मोठा 3) सागरी 4) पर्वतीय

Option 1

- 4 मृदा भूगोलाच्या ..... स्वरूपामध्ये कार्यकारणभाव पाहिला जातो.
1) प्रादेशिक 2) वर्णनात्मक 3) शास्त्रीय 4) सांख्यिकी

Option 3

- 5 डोकचोव्ह यांनी मृदा नकाशे तयार करताना कोणत्या तंत्राचा अवलंब केला होता?
1) मृदेचा छेद 2) मृदेचा विकास 3) मृदेचा न्हास 4) खडक

Option 2

- 6 मृदेची सुपीकता व उत्पादकता सर्वाधिक कोणत्या घटकावर अवलंबून असते.
1) हवामान 2) मुळ खडक 3) सेंद्रिय घटक 4) पाऊस

Option 3

- 7 मृदेचा कोणता घटक मृदेच्या कणांच्या आकारासंबंधीत आहे.
1) मृदा बाह्यरूप 2) मृदेचा पोत 3) मृदेची रचना 4) मृदेचा रंग

Option 2

- 8 खालीलपैकी कोणता मृदेचा भौतिक गुणधर्म नाही?
1) पोत 2) रचना 3) तापमान 4) कार्बनिक घटक

Option 4

- 9 कमी उताराच्या सखल भागात मृदेची जाडी ..... असते.
1) कमी 2) खूपच कमी 3) जास्त 4) यापैकी नाही

Option 3

- 10 कुजलेला पालापाचोळा व मृत जीव-जीवाणूच्या अवशेषापासून निर्माण झालेल्या मृदेला ..... म्हणतात.
1) यांत्रिक 2) सेंद्रिय मृदा 3) नापीक मृदा 4) गाळाची

Option 2

- 11 डोंगरी माती ..... या पिकांसाठी उपयुक्त आहे.
1) ऊस 2) गहू 3) चहा, कॉफी, फळे 4) वरील पैकी सर्व

Option 3

- 12 मृदेचा शाश्वत विकास म्हणजे मृदेची ..... उत्पादकता टिकवणे होय.
1) कायमची 2) तात्पुरती 3) वार्षिक 4) हंगामी

Option 1

- 13 मृदेची धूप हि प्रमुख समस्या कोणत्या प्रदेशात जास्त आढळते?
1) पर्वतीय 2) मैदानी 3) किनारपट्टी 4) पठारी

Option 1

14 जनकीय वर्गीकरणातील आंतरविभागीय मृदेवर कोणत्या घटकांचा परिणाम होतो?

- 1) हवामान 2) वनस्पती 3) भूउठाव 4) यापैकी नाही

Option 3

15 जंगल तोडीमुळे मृदेची सुपीकता .....

- 1) वाढते 2) स्थिर राहते 3) कमी होते 4) यापैकी नाही

Option 3

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 मृदा भूगोल प्राकृतिक भूगोलाची एक शाखा.

Ans:

2 मृदा भूगोलाचे गतिमान स्वरूप.

Ans:

3 मृदेचे बाह्यरूप.

Ans:

4 गाळाची मृदा.

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 मृदा भूगोलाच्या शाखा थोडक्यात सांगा.

Ans:

2 मृदेतील पाण्याचे गुणधर्म थोडक्यात सांगा.

Ans:

3 मृदेचे थोडक्यात वर्गीकरण करा.

Ans:

4 भूसंवर्धनाचे उपाय थोडक्यात सांगा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 मृदा निर्मिती व विकास यावर प्रभाव टाकणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.

Ans:

2 मृदा अवनती म्हणजे काय सांगून त्याची कारणे व समस्या सांगा.

Ans:

*****